

„Jeg drømmer om, at min journal bliver brændt.“

Forslag og idéer til bekæmpelse af fattigdom fra mennesker, der lever i fattigdom

Indhold

Forord	5
Intro	6
Fattigdom eksisterer	6
Rapportens formål	7
Rapportens baggrund	7
Deltagerne	7
Metoder	8
Forståelser af fattigdom	9
Økonomisk fattigdomsgrænse kan ikke stå alene	9
Den nye fattigdom	10
Hovedlinjer	11
Økonomisk fattigdom	11
At leve i fattigdom er at leve med både afsavn og frygt	11
Fattigdom kan ramme bredt og hurtigt	12
Tabt i overgangen	12
Personen før systemet	12
Retten til at være til – og det personlige ansvar	13
Idebank	14
Henvisninger	23

Forord

Fattigdom er for mange socialt udsatte både resultat og årsag til dét at befinde sig i en udsat position. Det kan være en følge af en kombination af en række begivenheder og omstændigheder som arbejdsløshed, afbrydelse af uddannelse, skilsmisse, sygdom, sindslidelse, misbrug, gældsætning osv. Fattigdom indebærer ofte, at mennesker giver op og bliver ligeglade måske hjulpet på vej af en dumme brug af medicin, alkohol, hash eller andre stoffer. For mange mennesker fører det til tab af værdighed, man føler sig uden for fællesskabet. Fattigdom er derfor både relativ – mennesker sammenligner sig med det omgivende samfund – og absolut – der skal brød på bordet og tag over hovedet.

Fattigdom eksisterer også i et rigt samfund som det danske. Der er uenighed om hvordan det skal defineres og hvem, der er ramt af fattigdom. Der er uenighed om, hvor mange der er. Er det selvforskyldt, selvvalgt eller et samfundsmæssigt ansvar, der skyldes samfundsstrukturer. Meningerne er mange – også om løsningerne.

Det er Rådet for Socialt Udsattes klare opfattelse, at samfundets strukturer og den politik, der føres, påvirker udbredelsen af fattigdom. Selvom vi har et ansvar for vort eget liv, så har vi også et ansvar for hinanden!

Starthjælpen, kontanthjælpsloftet og timereglen var eksempler på politiske beslutninger, der gav flere fattige. De ydelser er heldigvis afskaffet pr. 1. januar

2012. Men der er fortsat problemer med familier, der er ramt af fattigdom. Regeringens målsætning i regeringsprogrammet om, at færre mennesker skal leve i fattigdom, er langt fra at blive opfyldt.

Rådet vil gerne holde regering og samfundet fast på behovet for at udvikle politikker, der bekæmper fattigdom. Et vigtigt element i det er at give stemme til de mennesker som er ramt af fattigdom. Rådet gennemførte derfor i januar og februar 2012 tre dialogmøder med mennesker ramt af fattigdom. Hvilke løsninger ser de, og hvilke håb har de.

Løsninger og håb handler både om økonomi og en ordentlig behandling, både menneskeligt og socialt. Mennesker vil behandles og ses som mennesker – ikke som en diagnose, et problem eller en udgift. Man kommer ikke uden om skulle til lommer og forbedre økonomien for mennesker ramt af fattigdom, men at give mennesker, der har behov for samfundets og fællesskabets hjælp, en værdig behandling koster da ingenting! Så skal vi ikke sætte gang i det!

God læselyst

Jann Sjørnsen
Formand for Rådet for Socialt Udsatte

April 2012

Intro

Fattigdom eksisterer

Mange opfatter fattigdom som noget, vi har lagt bag os. Alene ordet fattigdom er tabubelagt for både den enkelte og i samfundet generelt – lige som hele området omkring socialt udsathed er. Derfor var vi spændte på, om det overhovedet var muligt at finde deltagere, der var villige til at beskrive sig selv som fattige og fortælle åbent om deres situation og erfaringer.

Det viste sig, at det ikke var svært at finde deltagere. Ikke blot mødte mange deltagere frem – i alt 45 personer på møder i Maribo, Fredericia og København – de deltog også engageret, åbenhjertigt og med alvor. Mange følte tydeligt et stort behov for at fortælle om deres situation og erfaringer. Nogle udtrykte lige frem et næsten desperat håb om, at problemerne med fattigdom helt grundlæggende må anerkendes i samfundet. Fattigdom eksisterer som en bitter realitet i disse menneskers liv, og det gælder ikke mindst den følelse af skam, selvbepjældelse, isolation og mindreværd, der bl.a. er et udslag af samfundets tabuisering.

Selvom mange deltagere slås med store og overvældende personlige problemer, var der samtidig en stor vilje til at lytte til hinanden og et behov for at dele praktiske erfaringer om alt fra kommunens sagsbehandling til sundhedssystemet, børnenes skolegang og gode råd i det hele taget. Flere af deltagere ville ønske, at der var mange flere muligheder for den dialog, de oplevede på disse møder: ”Vi var jo kun lige kommet i gang”, som en deltager sagde i Maribo, da mødet var ovre. Vedkommende har sådan set ret, og behovet for

både dialog og forståelse vil altid være der.

Et af de budskaber, der står helt klart er, at fattigdom nok er et kontant spørgsmål om kroner og øre, men også om det, der følger med: At leve i fattigdom er at leve i utryghed og frygt. Ikke kun fordi hver en krone skal vendes for at betale de faste udgifter, men også fordi blot én enkelt uforudset udgift kan vælte hele budgettet. Hvis man bliver trukket i kontanthjælp, kan det betyde, at man ikke kan betale sin husleje og bliver sat på gaden. Mange har ikke råd til lægeordineret medicin og er bange for, at deres børn skal blive syge eller i værste fald fjernet af kommunen. Andre i samfundet tror, at man er ude på at snylte og pjække. For mange mennesker, der lever i fattigdom, er kontakten til resten af samfundet præget af mistillid, og ethvert møde med kommunen bunder i en følelse af kontrol og mistro for den enkelte udsatte. Fattigdom er også et liv med angst for at tabe ens selvværd, og for nogle endda et liv med selvmordstanker.

Denne rapport viderebringer budskaber fra mennesker, der ved, hvad det vil sige at leve i fattigdom. Det er socialt udsatte mennesker, der har mærket og mærker fattigdommen på egen krop. Rapporten en ligefrem gengivelse af deltagernes egne beskrivelser af, hvordan fattigdommen mærkes hver eneste dag. Den beskriver også, hvorfor nogen rammes af fattigdom, og de udsatte kommer selv med forslag til, hvordan samfundet kan hjælpe dem ud af fattigdommen.

Det er de socialt udsatte selv, der er de fremmeste eksperter – for det er dem, der lever i fattigdom.

Derfor er det også deres forslag og idéer til løsnin-

ger, vi har været ude efter i disse møder. Ideerne er præsenteret her uden filter, dvs. der er ikke foretaget nogen realitetsvurderinger, og det er netop meningen at have fokus på ønsker og muligheder, ikke på begrænsninger. Dem er der nok af.

Rapportens formål

Der er tre formål med dialogmøderne og denne rapport:

- For det første at give folk, der lever i fattigdom eller med fattigdom tæt inde på livet, mulighed for at komme til orde i debatten om fattigdom.
- For det andet at bidrage til arbejdet med det nationale reformprogram til EU's 2020-strategi på udsatte-området.
- For det tredje at formulere forslag og idéer, som Rådet for Socialt Udsatte kan bringe i spil i rådets fortsatte rådgivning af regeringen og i dets øvrige arbejde på området.

Rapportens baggrund

Rapporten er en opsummering af tre dialogmøder med mennesker, der er berørt af fattigdom i Danmark. Møderne er blevet afholdt i februar og marts 2012 i henholdsvis Maribo, Fredericia og København. I alt har omkring 45 personer deltaget i de daglange dialogmøder, og der ligger dermed et solidt og mangfoldigt materiale til grund for rapportens forslag og konklusioner.

Deltagerne

Deltagerne er blevet inviteret gennem de frivillige organisationer på det sociale område som EAPN (dansk gren af europæisk netværk mod fattigdom), Kirkens Korshær, Den sociale Retshjælp, Socialpolitisk Forening, SAND, Frelsens Hær, Landsforeningen af Væresteder og Sammenslutningen af Værestedsbrugere i Danmark.

På alle tre dialogmøder afspejlede deltagerkredsen den menneskelige mangfoldighed, der er bag de overordnede begreber socialt udsatte eller fattige. Vi mødte misbrugere, hjemløse, psykisk syge og sårbare og enlige mødre til handicappede børn. Der var faglærte, der efter et livslangt arbejdsforløb, var røget ud i arbejdsløshed og social nedtur pga. af en massefyring og aldrig var kommet socialt på fode, endelige ind på arbejdsmarkedet igen. Vi hørte fra selvstændige erhvervsdrivende med personlige konkurser og eksmisbrugere, som er engageret i frivilligt socialt arbejde. Der var midaldrende, som fortsat er i uddannelsessystemet, og der var unge, der aldrig fandt en plads i det. Folk med arbejdsskader, indvandrere med komplicerede sager, og pensionister, som havde mistet deres opsparing ved uforudsete tilfældigheder. Deltagerne repræsenterer kort sagt et bredt og nuanceret billede af, hvem der lever i fattigdom.

Alle deltagere optræder anonymt i denne rapport, og de citater, der er gengivet i rapporten, er anonymiserede.

Metoder

Dialogmøderne er foregået som en blanding af workshops og debatter i plenum, hvor deltagerne med egne ord har beskrevet deres forståelser af fattigdom, tiltag til akut fattigdomsbekæmpelse og afhjælpning og forhindring af fattigdom på længere sigt.

Møderne er blevet faciliteret af vidensvirksomheden Public Futures med en meget åben interviewstruktur, for at lade deltagerne komme til orde med deres egne opfattelser og oplevelser af fattigdom. For at fremme iderigdommen, kreativiteten og en mangfoldighed af forslag, er udsagn og forslag hverken blevet vurderet eller kritiseret undervejs.

Metodisk kan processen anskues som en social innovationsproces¹, der netop består i først at lytte til de mennesker, der har de sociale problemer tæt inde på livet, og dernæst bruge den information som udgangspunkt for at udvikle nye løsninger på sociale problemer.

Efter møderne er materialet skriftligt bearbejdet gennem en meningskondensering ud fra temaer og problematikker. Visse udsagn gengives efter vores hukommelse, men hvor der optræder citationstejn er det direkte citater i anonymiseret form.

Denne rapport indeholder med andre ord personlige skildringer og oplevelser af, hvad fattigdom i Danmark anno 2012 er, og en lang række bud på, hvad vi kan gøre for at løse problemerne.

Note 1: Social innovation kan kort og godt forstås som udviklingen af nye løsninger, der virker i forhold til sociale behov. Det er et begreb, som i stigende grad vinder indpas på det sociale område i Danmark såvel som i udlandet. Eksempelvis har Barack Obama etableret "The White House Office of Social Innovation and Civic Participation (OSICP)."

Forståelser af fattigdom

I Danmark findes ingen officiel definition på fattigdom, og en del af debatten har i de senere år drejet sig om at få etableret en sådan. En officiel fattigdomsgrænse, som er statistisk defineret ud fra udelukkende økonomiske parametre og mål, vil give mulighed for at følge udviklingen på området løbende. EU og OECD definerer fattigdom ud fra medianindkomsten i et land og lægger grænsen ved hhv. 60 og 50 procent af medianindkomsten. Rådet for Socialt Udsatte anbefaler, at man også inddrager afsavnsituationen og minimumsleveomkostninger, når man skal definere fattigdom i relation til socialpolitiske formål. Det er hensigten, at denne rapport skal være med til at kvalificere, hvad vi forstår ved fattigdom, og hvordan vi kan løse fattigdomsproblemer.

Økonomisk fattigdomsgrænse kan ikke stå alene

Økonomiske mål for fattigdom og andre fattigdomsgrænser er vigtige redskaber, men kan ikke stå alene, hvis man vil forstå, hvad det vil sige at leve i en situation med fattigdom – og dermed også finde ud af, hvilke tiltag, der mest er behov for.

For mange af deltagerne på dialogmøderne er økonomien et meget vigtigt tema, men ikke kun økonomi i form af en indkomstgrænse. Det er især gæld, leveomkostninger og følgevirkninger af fattigdom, deltagerne lægger vægt på. Mange af deltagerne oplever, at gæld er den vigtigste enkeltfaktor, som fastholder dem i fattigdommen og gør situationen

udsigtsløs. Selv hvis de får arbejde, vil de ikke få flere penge mellem hænderne – ikke pga. et højt niveau for kontanthjælp, men fordi kreditorerne vil tage hver en ekstra krone, de tjener.

„Det kan overhovedet ikke betale sig for mig at få et job. Der bliver trukket 40-50 procent af min nettoudbetaling til rudekuverterne“.

Desuden pointerede deltagerne, at en fattigdomsdefinition, der hviler på en indkomstgrænse, ikke tager højde for forskellen i folks leveomkostninger. ”Carina-sagen” viser, at man alt afhængigt af bl.a. familietype og gældsposter kan leve rimeligt på en kontanthjælp, men i modsætning hertil melder deltagerne om helt anderledes omkostninger og rådighedsbeløb på 500 kroner om måneden. Mange har oplevelser med ikke at have råd til mad, lægeordineret medicin eller busbilletter.

Blandt deltagerne er der også bred enighed om, at det værste ved fattigdommen ikke er at mangle penge til husholdningen, men derimod de følgevirkninger det har i form af afsavn, utryghed og isolation.

„Jeg har råd til mad, men jeg har ikke råd til selvværd!“

Tab af sociale relationer og sociale netværk spiller også en stor rolle for mennesker, der lever i fattigdom. Hvis man har et socialt netværk, som kan hjælpe en videre med f.eks. at finde bolig-, støtte- og jobmuligheder, er man nået langt, men det har en stor del af de socialt udsatte mennesker ikke. Mange oplever simpelthen, at de ikke har råd til at møde nye mennesker eller holde fast i gamle venskaber. ”Fællesskab koster dyrt”, som en deltager udtrykte det på dialogmødet i København. Når man ikke har råd til cafebesøg, biografbilletter, nyt tøj eller penge til transport, bliver man isoleret. Denne virkelighed bliver

også en del af børnenes hverdag i familier, der lever i fattigdom.

„Jeg har ikke råd til at have andre i mit liv.“

Situationen forværres af, at det i mange tilfælde resulterer i nedsættelser i sociale ydelser, hvis man bor sammen med en anden.

„Min eneste kontakt i Danmark var så barmhjertig at lade mig bo på hans sofa i hans lille lejlighed. Det kostede ham flere tusinde kroner i boligstøtte og pension, så jeg måtte flytte på forsorgshjem. I stedet for at kunne leve beskedent sammen, koster min plads nu kommunen 40.000 kroner om måneden, men jeg ville da have taget til takke med hans sofa.“

Ingen af deltagerne på dialogmøderne har aktivt valgt at leve i fattigdom, og mange giver udtryk for at være isoleret i forhold til omverdenen. Som det blev sagt af en deltager i København: *„Når du lever i fattigdom, ved du godt, at du står uden for det gode selskab.“*

„Jeg skammer mig jo over at være bistandsklient. Sådan er der ikke nogen, der har lyst til at præsentere sig, og så ender jeg bare med at holde mig for mig selv.“

Mange deltagere beskriver det at leve i fattigdom som at leve i afmagt. De føler skam over ikke at kunne styre deres liv, mindreværd over ikke at kunne bidrage med noget og over at skulle leve deres liv efter andres retningslinjer.

„Jeg vil gerne i arbejde. Jeg vil gerne tilbage til det normale liv, jeg levede engang.“

Fattigdom, skam og lavt selvværd kan lede til afsondring og isolation, og så er der ikke langt til psykisk

pres, stress og misbrug, og det gør det endnu sværere at komme ud af fattigdommen.

„Folk på gaden er der ikke, fordi de er misbrugere – de er misbrugere, fordi det er nødvendigt at dulme følelserne for at holde det liv ud.“

„Fattigdom er at være pissebange for rudekuverter.“

Den nye fattigdom

Det billede af fattigdom, som deltagerne i de tre dialogmøder beskriver, er et komplekst sammensurium af gensidigt forstærkende forhold, der tilsammen fastholder mennesker i en situation på kanten af samfundet. Samtidig påpegede de igen og igen, at fattigdom er mere end et spørgsmål om økonomi. Det billede svarer til, hvad flere på det sociale område kalder den nye fattigdom, herunder Jens Aage Bjørnkøe, tidligere forstander for Kofoed Skole, som er citeret nedenfor:

„For den enkelte er konsekvensen af Den nye Fattigdom ikke sult og materiel nød, men eksklusivitet og marginalisering fra fællesskaberne i vores samfund: Arbejdsmarkedet, sociale og kulturelle netværk. Det er ikke længere nødvendigt at have et arbejde for at eksistere i vores velfærdssamfund. Men at arbejde og gøre nytte samt at have en betydning og føle sig som et fuldgyldigt medlem af fællesskabet er tæt på at være en livsbetingelse for ethvert menneske. Det er det, man mister – eller aldrig kommer til at besidde – i Den nye Fattigdom: En rolle i samfundet – eller en plads i livet.“ Citeret fra publikation Alternative konferencer mod fattigdom og social eksklusivitet, EAPN, 2010)

Hovedlinjer

I dette afsnit præsenterer vi de hovedlinjer, som går igen på tværs af de mange udsagn og forslag på de tre dialogmøder med mennesker, der er berørt af fattigdom.

Økonomisk fattigdom

Hvordan føles fattigdom? Et svar, der går igen og igen, er mangler og afsavn. At være fattig i dagens Danmark er f.eks. ikke at have råd til at købe nødvendig medicin, ikke at have råd til bussen og ikke at have råd til at være sammen med venner og familie ved højtider og fødselsdage, fordi det koster penge at invitere og købe gaver.

„Fattigdom er at give op.“

Gæld er et meget stort og gennemgående problem. At slæbe rundt på en uoverstigelig gæld fra fortidens synder er noget af det, der gør at situationen opleves helt håbløs for mange. Man hænger fast i et bagudrettet problem og kan ikke komme i gang med at se fremad.

„Hvis man bare kunne blive nulstillet...“

Regler, træk og modregninger gør, at mange, der lever i fattigdom, reelt rammer marginalsatser på 100 procent.

Hvis én i husstanden får en indtægt, trækkes resten tilsvarende. I visse tilfælde oplever ægtepar at være nødt til at flytte fra hinanden for at kunne betale huslejen, og selv uden at indregne de menneskelige omkostninger, kan det umuligt være økonomisk for nogen parter.

„Jeg blev nødt til at flytte fra min kone for at vi kunne have råd til, at hun beholdt lejligheden. Besøger jeg hende for tit, er det social svindel. Det er hårdt, at fattigdommen skal koste et ægteskab.“

At leve i fattigdom er at leve med både afsavn og frygt

Udover den økonomiske fattigdom og dermed de ting og relationer, som mange må leve *foruden*, handler fattigdom også om den frygt, mange må leve *med*. Det er f.eks. frygten for at miste sine tænder, sit hjem, sit selvværd eller i værste fald sine børn.

Frygten udspringer af den manglende økonomiske sikkerhed, som f.eks. den utryghed, det giver, at måtte spare forsikringerne væk, eller at man ikke har råd til den medicin, som lægen ordinerer.

Men også af aldrig at kunne vide sig sikker på hjælpen fra det offentlige. Mange deltagere fortalte om en mistillidskultur, hvor de konstant har følelsen af at blive mistænkeliggjort, kontrolleret og straffet af det offentlige.

„Tak for i dag...“, sagde sagsbehandleren og gav mig hånden og fortsatte „...og husk, at vi til enhver tid kan tage dine børn fra dig.“

Følelsen af mistro og ringeagt fra det offentlige system og fra andre borgere præger en hverdag i fattigdom, og det fylder livet med utryghed, angst og lede. Mange deltagere i dialogmøderne pegede på, at det er nødvendigt at gøre op med den mistillidskultur, hvor mennesker i fattigdom tillægges helt andre normer og værdier end befolkningen i øvrigt.

Fattigdom kan ramme bredt og hurtigt

For nogen er fattigdom en mere eller mindre direkte følge af social arv, men fattigdom er ikke kun noget, der rammer mennesker, der ikke har forudsætnin-gerne for at følge med i et accelereret samfund. Det er en situation, der potentielt kan ramme alle, og mange af deltagerne fortæller, at de ikke i deres vildeste fantasi havde forestillet sig, at de skulle opleve fattigdommen på egen krop.

„Sidst jeg boede i Danmark, betalte jeg over 500.000 kroner i skat. Da jeg kom tilbage efter 15 år i udlandet, var det til en starthjælp.“

Flere deltagere fortæller om livsforløb, hvor en række af uheldige situationer kan forandre en tryk hverdag til det modsatte. Krise på krise får tilværelser til at ramle sammen. Fyring leder til tvangsauktion og boligløshed til skilsmisse – alt sammen inden for få måneder eller år. I kølvandet kan følge isolation, psykisk nedtur og misbrug.

„Jeg har været oppe at betale topskat – ad to omgange. Men det gjorde bare turen ned på bunden så meget desto længere.“

Ligeså hurtigt man kan ramme bunden, ligeså svært kan det være at komme op til overfladen igen.

Tabt i overgangen

Fattigdommen kan komme ud af det blå, men den kommer ikke ud af ingenting. Mange deltagere giver udtryk for, at det ofte er i overgangene mellem forskellige faser i livet, at det triste vendepunkt i deres tilværelse findes. Det gælder overgangene fra ung til voksen, hvor man fra sin 18-års fødselsdag forventes at tage ansvar for voksenlivet, fra studerende til di-

mittend, hvor man fra uddannelsessystemets beskedne, men sikre kår, kastes ud på arbejdsmarkedet, fra gift til skilt, hvor boopgørelse og forældremyndighed øger den i forvejen svære situation, fra førtidspensionist til pensionist og fra beskæftiget til arbejdsløs.

„Når ens liv ændrer sig, så tager det tid, sved og tårer at lære en ny måde at leve på. Der ville det være godt med en hjælpende hånd.“

Alt sammen er store omvæltninger, der ændrer ens liv, og selvpfattelse – og ofte også de muligheder, man har for at få hjælp fra det offentlige. Sammen med usikkerheden over, hvad der venter, er det netop i overgangene, at det går galt for mange. Opfattelsen er, at de vanskelige overgange er et oplagt sted at starte en tidlig indsats i bekæmpelsen af fattigdom.

Personen før systemet

Et gennemgående tema fra dialogmøderne er deltagernes mange oplevelser med absurde episoder i kontakten med kommunen, som er dikteret af systemets logik og krav – og ikke af de socialt udsattes. Det er f.eks. opfattelsen af et bureaukrati, der gør, at man er tilknyttet tre forskellige indsatser f.eks. jobplan, boplan, social handleplan - alle med indbyrdes modstridende handlingsplaner.

„Få styr på rejserne rundt i systemet – det koster dyrt at spille kastebold.“

Langsom, uflexibel og ukoordineret tilgang fra det offentlige er med til at fastholde mennesker i fattigdom. Det sker for den faglærte, der må vente et år på at få afsluttet en sag om arbejdsevne efter en alvorlig ulykke, eller en hjemløs, der samtidig er i gang med en håndfuld handlingsplaner, uden at nogen af dem tager hensyn til det samlede forløb. Det sker for misbrugeren, der har haft otte sagsbehandlere

på bare et år, og for en familie, der havde 10 sagsbehandlere tilsammen, hvoraf ingen kendte familien som helhed.

„Man føler sig pisses på, når man kommer og venter en time, og der så sidder en sagsbehandler og kun kan ens CPR-nummer.“

Et andet eksempel er beboere på forsorgshjem, der ikke har behov for behandling eller pædagogisk støtte, men blot ikke har råd til indskuddet til en lille lejelejlighed.

Det er en udbredt opfattelse, at det stive bureaukrati, administration og de ofte utilsigtede følger af paragrafferne koster de offentlige kasser dyrt. Mange af deltagerne foreslår til forenkling er fremsat ud fra et hensyn til besparelser og effektivisering – særligt for dem, der er bevidste om, at den ydelse, de rent faktisk har modtaget, koster langt mere end den løsning, de ønskede sig.

Retten til at være til – og det personlige ansvar

Ønsket om at blive set og anerkendt som et menneske er en underliggende og helt central hovedlinje fra dialogmøderne. Mange oplever, at de igen og igen bliver 'puttet i kasser' og vurderet ud fra alt andet end et menneskeligt helhedssyn. De er en diagnose, en udgift, en sag eller et problem på anden vis.

„Du vil gerne føle, at det er okay, at du er her.“

Hvis man først en gang har været inde i systemet, er det tilmed svært at få muligheden for at starte på en frisk eller bare starte et andet sted, der svarer til ens nuværende livssituation og problemer eller udfordringer. Gamle diagnoser og lignende forfølger

én – også selvom det er flere år siden, og den enkelte nu er et andet sted. ”Jeg drømmer om, at min journal bliver brændt,” som en deltager udtrykte det.

Det er vigtigt at få med, at der sideløbende med kritikken af systemet og de mange historier om uheldige omstændigheder i den enkeltes liv, også er en bevidsthed om, at man selv har et ansvar for at håndtere og vende sin situation.

„Man må også selv gøre noget.“

Deltagerne er bevidste om, at de har svært ved at bidrage positivt til samfundet, og de er helt klart orienteret mod at få muligheden for at gøre det, på betingelser, hvor de er i stand til det, om det så drejer sig om et job på nedsat tid, frivilligt arbejde, uddannelse eller andet. Værdisættet er fælles med den brede befolkning, og man er godt klar over, at man ofte kommer i konflikt med det. Det undskyldes ikke, og forklares med desperation og afmagt.

Bevidstheden om, hvad man burde, er til stede, men undervejs i forløbet oplever man, at man mister evnen til at handle positivt. Man mister efterhånden også viljen, og så ender man ofte i en passiv situation.

„Gnisten i én selv skal tændes igen.“

Idébank

På de følgende sider præsenterer vi de mange forslag og idéer til at afhjælpe og bekæmpe fattigdom, som kom frem på de tre dialogmøder. Forslagene er opdelt efter følgende hovedlinjer:

- **Økonomisk fattigdom**
- **Tabt i overgangen**
- **Personen før systemet**
- **Retten til at være til**
- **Øvrige ideer**

De mange ideer, der kom frem på møderne, stilles hermed til rådighed for politikere, eksperter og andre, der har ansvaret for at træffe beslutninger og lave forslag om til konkrete løsninger. Der er ikke foretaget nogen vurdering af om forslagene er økonomisk og teknisk mulige, om de er politisk ønskelige, eller om der er andre forhold, der måtte gøre forslagene urealistiske.

Økonomisk fattigdom

Gældssanering for mennesker i langvarig fattigdom

At hjælpe med gældssanering af uoverskuelige beløb er et vigtigt redskab til at hjælpe folk ud af fattigdom.

Gæld bliver fremhævet som en af de allervigtigste faktorer, der fastholder folk i fattigdom. Når man kommer i arbejde og får bolig, vælter det ind med rudekuverter og hver en krone bliver ædt op. På den måde kan en fast indtægt betyde færre penge mellem hænderne. For nogen kan det være nødvendigt at få lov til at lægge fortiden bag sig, hvis de skal kunne komme videre.

Bijob på bistand

Mere fleksible ordninger for deltidsarbejde på sociale ydelser ville opløse skellet mellem at være arbejdsløs og fuldtidsansat.

Pensionister, der kan tage lidt arbejde på sig, holder sig også i gang fysisk og mentalt. Men som kontant-hjælpsmodtager bliver du i dag trukket så kraftigt, hvis du tjener ekstra, at det i princippet er alt eller intet. Det er med til at holde nogen fra at bidrage med en arbejdsindsat, selvom de egentlig har ressourcerne til at lave lidt i ny og næ.

Mange udsatte formår måske kun at arbejde en enkelt dag om ugen eller et par måneder om året, men som systemet er nu, gør sanktioner i form af træk på ydelser, at de effektivt holdes helt uden for arbejdsmarkedet.

Minimumslevestandard

Et politisk bindende mindstebeløb kunne føre til et værdigt liv i de særlige tilfælde, hvor folk af den ene eller den anden grund har større faste udgifter end f.eks. en kontanthjælp kan dække.

Vi har en minimumsløn, men ingen minimumslevestandard. Fattigdom handler ikke kun om det beløb, man får udbetalt, men også om ens leveomkostninger. Medicin, gæld, boligomkostninger, børn og andet kan skabe helt forskellige udgifter for to personer på

samme ydelse. Derfor foreslås det at supplere med en bindende grænse for mindste rådighedsbeløb.

Inflationsregulering af overførselsindkomster

De sociale ydelser skal tilpasses prisstigningerne.

Inflation på basale fornødenheder rammer socialt udsatte særlig hårdt, da en stor del af deres indkomst går til grundudgifter som bolig og mad. Hvis ens månedlige madbudget kun er på 1000 kroner, kommer selv små stigninger i madpriserne til at gøre en stor forskel.

Individualisering af ydelser til samboende

Ingen træk for samboendes husstandsindkomst.

Der er (desværre) penge i at bo alene, og det modvirker de gevinster, der ellers er for hele samfundet, når folk deler bolig. I værste fald kan de økonomiske fordele ved at bo alene, bryde en husstand op. Ved at individualisere ydelserne, så den ene ikke straffes for den andens indtægt, støtter man, at flere bor sammen og værner om de menneskelige værdier, det giver.

Engangsstøtte til egen bolig

Ved at være mere fleksibel med f.eks. støtte til depositum eller boligsikring, kan kommuner undgå langt større udgifter og sociale problemer.

De borgere, der er i stand til at administrere egen bolig, men ikke kan betale depositum, kan med fordel gives denne engangsstøtte frem for at skulle bo på forsorghjem eller lignende, der koster kommunen langt mere. Det kan både være som en støttepulje eller en garanteret låneydelse.

Tænder

Finansiering eller tilskud til tandlægebehandling.

I modsætning til det almene sundhedstilbud i Danmark er tandlægehjælp kendetegnet ved stor brugerbetaling. Det betyder, at fattige mennesker udskyder eller helt undlader tandlægebesøg, og det betyder, at tandlægeregninger i modsat fald kan blive en stærkt belastende gældspost. Manglende tandbehandling rammer hårdt. Tandpine er smertefuld, skader på tænderne er livsvarige, dårlige tænder gør det vanskeligt at indtage sund kost. Dertil kommer, at dårlige tænder er meget synlige og stigmatiserer mennesker, der ikke har råd til at få dem behandlet regelmæssigt og ordentligt.

Transport

Indkaldelse til et møde med kommunen fungerer som billet til transporten.

Deltagerne fortalte, at transport frem og tilbage til møder med kommunen, kunne være et problem, når de ikke havde penge – særligt hvis man blev sendt fra et kontor til et andet. For at sikre fremmøde, skulle selve indkaldelsen til mødet være gyldig som en billet til offentlig transport fra bopæl til kontor.

Værdikupon til oplevelser

Tilbyd fribillet til oplevelser, som ikke kan veksles til kontanter.

En af de afsavn, der fyldte mest for deltagerne, var ikke at kunne tilbyde ens børn oplevelser. Ved at give særtilskud, der ikke kunne veksles til penge, men kun bruges til f.eks. ophold i Lalandia eller Tivoli, kunne man give familier fælles oplevelser trods et liv i fattigdom.

Genetabler billige bus- og togkort til hovedstadsområdet for socialt udsatte mennesker

Fortsæt ordningen med billige bus- og togkort i Hovedstadsområdet – gerne i flere zoner

Deltagerne var meget begejstrede for en forsøgsordning, der havde været i samarbejde mellem DSB og Hus Forbi, hvor udsatte kunne få klippekort til hovedstadsområdet for 50 kroner. Flere deltagere mente, at ordningen havde været en stor hjælp og burde forsætte og gerne udvides til flere zoner.

Økonomisk rådgivning fra rejsehold – „Luksusfælden“

Et omreisende hold rådgivere skal vejlede om økonomi og gæld for fattigdomsramte uden for storbyerne.

I dag giver bankerne kun økonomisk rådgivning, hvis du har fast bopæl og indtægt. Hvis du lever i fattigdom, får du kun modvilligt en konto. Netop mennesker i fattigdom har brug for økonomisk rådgivning, da de oftest står til at brænde fingrene for alvor og lande i bundløs gæld. Der findes enkelte gældsrådgivningstilbud i de større byer, men deltagerne fra provinsen efterspurgte muligheden for også at kunne modtage rådgivning – f.eks. fra et ”rejsehold”, der besøgte væresteder og sociale tilbud i det såkaldte udkantsdanmark. En model, som der var entusiastisk tilslutning til på et af møderne, er TV3’s ”Luksusfælden”, hvor en familie i økonomisk uføre får pædagogisk og håndfast vejledning af to professionelle rådgivere, der gennemgår hele familiens økonomiske situation.

Andelskasse og adgang til det finansielle system for folk i fattigdom

Inspireret af Grameen Bank (Banking for the poor), kunne man forestille sig en ganske særlig bank eller et pengeinstitut, som gør det muligt for folk i fattigdom at benytte en bank.

Mennesker i fattigdom oplever ikke, at de er særligt velkomne i landets banker, og det koster dem dyrt ikke at have adgang til f.eks. hævekort og betalings-service. En særlig bank til folk i fattigdom ville kunne tilbyde dem lige vilkår, så deres sparsomme indtægter ikke ædes af gebyrer. En form for garantifond kunne måske opnå det samme.

Husleje garanti

Huslejebetaling sikres ved, at den fratrækkes overførselsindkomst før udbetaling.

Mange udlejere er ikke meget for at leje ud til konstanthjælpsmodtagere på grund af frygten for mistede huslejebetalinger. Samtidig er der mange modtagere, der ikke har lyst til eller behov for at blive sat under fuld administration. En minimumsadministration, der udelukkende omfatter huslejen, kunne give udlejere sikkerhedsgaranti uden at begrænse friheden mere end nødvendigt.

Tabt i overgangen

Hurtigere indsats ved svære overgange

En hurtig og fleksibel indgriben kan afværge den varige deroute – også selv om det betyder et par år i nødsporet, før de kommer på banen igen.

Mange, der er ramt af fattigdom, er på ingen måde selvskrevne til at fortsætte et liv i fattigdom. Mange er blevet ramt af nogle ualmindelige menneskelige kriser og er aldrig kommet på fode igen. Folk, der med den rette rådgivning på det afgørende tidspunkt, kunne være blevet hjulpet videre.

Særligt ved arbejdsulykker kan behandlingstiden til f.eks. et fleksjob være så lang, at den berørte i mellemtiden mister sin bolig og kommer ud i misbrug og gæld. I mellemtiden ligger sagen hos forsikringselskaberne, og bagefter hjælper en visitering til deltidsarbejde ikke meget.

Behandling til tiden

Sørg for at misbrugere kan komme på afvæning, når de selv er klar – ikke et halvt år efter.

Hvis man skal afvænes fra et misbrug, får man tid, når det passer ind i systemet og de kommunale arbejdsgange, men det er ikke altid det tidspunkt, hvor misbrugeren er motiveret og klar til afvæning. Og afvæning er ikke noget, man kan gøre på kommando. Hvis det iværksættes, når folk er klar, forøges behandlingens effektivitet og tilbagefald mindskes.

Hjælp socialt udsatte unge ind i voksenlivet

Opsøgende hjælp til unge, der ikke kan komme videre, kunne hjælpe mange i gang.

Overgangen fra ung til voksen giver en enorm ansvarsbyrde, når man fylder 18 år. Fra den ene dag til den anden forventes det, at man selv tager fuldstændigt ansvar for sit liv, og det er ikke alle, der kan overskue den verden, de bliver kastet ud. Kunne begynde med at have større fokus på socialt udsatte unges overgang fra ung til voksen..

Statsbetalt mesterlære

Gør det muligt at tage en uddannelse for unge, der er trætte af skole – og gør det muligt for arbejdsgiverne at tage dem ind.

Nogle unge er ikke motiverede til at tage en uddannelse på de vilkår, det finder sted i dag. De dropper ud af uddannelser eller kommer aldrig i gang efter folkeskolen. De har behov for en uddannelsesmulighed, hvor de lærer et fag ved at gøre det i praksis. Som den gamle mesterlære. Lad det offentlige betale for uddannelsen, så det ikke belaster arbejdsgiverne.

Sæt ind ved udsættelse og tvangsauktion

Kommunen kan bruge pludselig boligløshed som et advarselsflag til at fange folk i svære kriser.

Hvis man sidder i en ejerlejlighed, og lige pludseligt mister jobbet, kan man hurtigt ryge ud i fattigdom. En tvangsauktion kan efterlade én med en kæmpe gæld, og med den kan man ikke få nyt tag over hovedet – og så er det vanskeligt at få et job igen. Også udsættelser fra lejligheder koster dyrt og risikerer at sende folk helt ud på kanten af samfundet. Hvis kommunen trådte ind ved udsættelser, ville de både kunne lette udgifterne og hjælpe folk videre på et kritisk tidspunkt.

Personen før systemet

Max en sagsbehandler om året

Deltagerne foreslår, at man som minimum skal bevare kontakten til sin sagsbehandler et år frem, og at en familie skal have én fælles sagsbehandler.

Der er et stort behov for mere kontinuitet i kontakten mellem sagsbehandler og borger. Fragmentering i indsatsen fra kommunen koster både dyrt i overgangen fra en instans til en anden, og har også konsekvenser for den enkelte fattigdomsramte person, der skal fortælle sin tunge historie igen og igen for at sætte en ny sagsbehandler ind i omstændighederne. Ved at mindske udskiftning, opnår man altså både økonomiske besparelser, mere strømlinet og effektiv behandling og mindsker det følelsesmæssige slid på folk, der i forvejen har nok at slås med.

Afskaf kassetænkning

Sagsbehandlerne foreslår og tilbud skal i højere grad tage hensyn til borgerens behov.

Alt for ofte er det snævre kommunale budgethensyn og kassetænkning, der styrer hvilke ordninger og tilbud, sagsbehandlerne giver. Puljemidler, ordninger osv. kommer i fokus frem for den enkeltes behov, og borgerens egne forslag og ønsker om f.eks. job og uddannelse bliver tilsidesat. Der skal gøres op med denne kassetænkning, som er dårlig for borgerne - og dyr for samfundet.

Omskoling på personens vilkår

Tilrettelæg omskolingsforløb efter folks ønsker og visioner.

Når personer skal gennemgå forandring, kræver det, at de er motiverede. Derfor skal omskoling ske med hensyn til personens drømme og ambitioner og ikke kun hvad sagsbehandleren finder realistisk, sikkert eller rentabelt. Det kan umiddelbart lyde luksuriøst, at folk skal have lov til at vælge frit, men motiverede mennesker gennemfører langt oftere en forandringsproces, og tit vil det være mere omkostningsfyldt ikke at tage udgangspunkt i den enkelte.

Læg ikke kommunale omstruktureringer ved årsskiftet

Læg kommunale omstruktureringer i de „lette måneder“.

En ulykke kommer aldrig alene. Der er en oplevelse af, at nyt skattekort, der giver ny udbetaling i januar, kommer sammen med årsopgørelserne fra varme og el mv. Når kommunen så også omstrukturerer, så ingen kan hjælpe den udsatte borger, da sagsbehandlerne har travlt med at finde sig til rette i ny organisation, så er det ekstra hårdt for fattige. Derfor kunne omstruktureringer med fordel lægges på andre tidspunkter af året.

Turguide i sagsbehandling / Fattigdomscoach

Der er brug for en, der kender den enkeltes sag og tager den enkeltes parti. Ellers er det ikke til at finde hoved og hale i systemet.

En idé, der kom frem i mange variationer, er ønsket om at få en slags guide, som kan hjælpe med at navigere i det juridiske bureaukrati. Det er for at løse problemer med manglende kendskab til rettigheder og regler, manglende information fra sagsbehandleren, manglende kontinuitet i sagsbehandlingen og den generelle følelse af magtesløshed, som mange udsatte beretter om. Ønsket er allerede udfoldet i forsøgsordninger med bisiddere rundt om i landet,

og de bliver rost af dem, der har kendskab til dem, og efterspurgt af andre.

Synlige rådgivere med øje for mennesker i fattigdom

En håndbog i fattigdom og synlige rådgivere, der kan opsøge og vejlede udsatte mennesker om hvilke tilbud, der er tilgængelige for dem: Varmestuer, forsorgshjem, behandlingssteder eller blot et varmt måltid mad.

Overgangen fra et almindeligt liv til udsat er sjældent glidende eller smertefri. Mange bliver kastet ud i en situation, de aldrig havde forestillet sig skulle overgå dem. Alene det at finde ud af, hvilke steder man kan søge hjælp og husly, kan være svært overkommeligt. Flere efterspurgte en form for „håndbog“ eller en hjemmeside, der kunne vise en vej til et varmt måltid, en seng for natten, tilskud til børnefødselsdagen eller rådgivningstilbud. Der er tilbud til mennesker, der lever i fattigdom i Danmark – støtteordninger, tilskud, herberger, væresteder og suppekøkkener – men der mangler et sted, hvor man kan få overblik over, hvad der findes. Der er brug for en vejviser eller en overlevelseshjælp til livet i fattigdom. Det kan både være som en trykt bog (der kan være mere umiddelbart tilgængelig) eller en hjemmeside (der kan opdateres løbende og altså være mere retvisende i forhold til aktuelle tilbud). Håndbogen kunne etableres i samarbejde mellem offentlige og frivillige organisationer på det sociale område.

Fleksibel aktivering

Lad kontanthjælpsmodtagere selv foreslå opgaver i deres lokalområde, de kan løse som en del af deres aktivering.

Kontanthjælpsmodtagere kan have en vigtig „kontakt med virkeligheden“, der gør, at de kan identificere fejl og mangler i nærområdet. Hvis de selv kunne foreslå deres aktiveringsmuligheder, kunne de løse proble-

mer, der ellers ville blive overset. Et større råderum i aktiveringsindsatsen kan drage nytte af både virkelyst og iværksætterdrift.

Adskil den sociale indsats fra arbejdsmarkedspolitikken

Mange, som lever i fattigdom, har ofte voldsomme problemer, der kommer før deres arbejdsløshed: Misbrug, boligløshed, psykiske lidelser m.v. I kontakten med kommunen er de først og fremmest arbejdsløse, og deres arbejdsituation er udgangspunktet for al indsats. Det er symptombehandling, og hvis man vil deres problemer til livs, må man gå til deres rod. „Man kan jo ikke få psykologbistand eller anden hjælp uden at gå i gang med jobtræning,“ som en af deltagerne udtrykker det.

Bring kommunen til mennesker i fattigdom og ikke omvendt

Social indsats på værestederne frem for på kommunen, hvor mange udsatte mennesker føler sig fremmed- og umyndiggjorte.

Mange af deltagerne fortalte, hvordan de føler sig intimiderede, når de kommer på f.eks. social- og jobcentre. For at undgå dette, foreslås det at man tilknytter sagsbehandlere til fixerum, behandlingscentre, væresteder, varmistuer osv. Ved at møde mennesker i fattigdom på ”hjemmebane”, bliver vilkårene mere lige. Desuden kan folk hjælpes hurtigere - inden, de kommer for langt ud.

Af-diagnosticering forhindrer stigmatisering

Ligesom en straffeattest slettes efter fem år bør også ens journals diagnoser og vurderinger være tidsbegrænsede.

En diagnose er for evigt – også selv om personen flytter sig. Hvis du en gang er erklæret depressiv eller

misbruger, vil du altid blive anset som sådan, mener mange deltagere. Samtidig er det næsten umuligt at få hjælp, hvis man ikke lader sig sygeliggøre og diagnosticere medicinsk. Mange deltagere oplever at være fanget af en diagnose, de ikke længere mener passer til dem. En ren journal forhindrer en varig stigmatisering.

De udsatte skriver deres egen historie

Lad folk, der lever i fattigdom, supplere eller erstatte deres journal med deres historie fortalt med egne ord.

Kontanthjælpsmodtagere skifter ofte sagsbehandlere, og sagsbehandlernes indsigt i deres klienter formes ud fra journaler og sagsmapper. Hvis mennesker i fattigdom udformer deres personlige historie skriftligt, får behandleren både en mere personlig indsigt, og modtagerne slipper for at skulle fortælle deres opslidende historie igen og igen.

Hovedlinje: Retten til at være til

Socialrådgivere – ikke sagsbehandlere

Lyt til og anerkend fattigdomsramte mennesker som hele mennesker.

Mennesker i fattigdom har brug for rådgivning, hjælp og vejledning – ikke nødvendigvis at blive vurderet juridisk og sagligt. På jobcentret bliver mennesker til sager og hjælpen er sagsbehandling. For at sætte sig nye mål og komme videre med livet, kræver det, at man anerkendes som et helt menneske. ”På socialkontoret kan man komme ind og se hele sit liv blive til paragraffer, kasser og handleplaner. Men én selv kan de ikke få øje på,” fortæller en deltager.

Virkelighedspraktik for kommunens funktionærer

Sagsbehandlere og rådgivere skal ”efteruddannes” bl.a. ved at blive præsenteret for oplevede historier om fattigdom fortalt af den enkelte. Professionel sagsbehandling er en side af sagen, menneskelig forståelse og indlevelse en anden.

De problemer, der følger med fattigdom, ser fuldstændigt anderledes ud, når de ses udefra gennem det administrative system, end når de ses indefra gennem konkrete fortællinger og livshistorier. Nederlag, kriser og behov bliver til udgifter, betingelser og paragraffer, og det er en af de største årsager til den manglende forståelse mellem socialt udsatte og kommunen. Dette forslag kunne være med til at bringe forståelse for den enkeltes situation i fokus.

Hjemløse renoverer tomme boligblokke

Lad socialt udsatte renovere den tomme boligmasse og brug dem til sociale formål.

Der står så mange tomme boliger og forfalder – særligt i udkantkommunerne. Hvis man lod socialt udsatte mennesker arbejde på at sætte dem i stand (evt. under faglært supervision), ville de både have noget at lave, et sted at være og noget at være stolte af. Det ville både afhjælpe deres behov for bolig, sociale relationer og gavne den enkeltes selvværd.

Tro på folk og spar penge

Kommunen kan spare penge ved at mindske kontrol og administration.

Kontrol, bureaukrati og administration koster kommunen dyrt – især når det ikke effektivt hjælper folk videre. Der er store gevinster at hente på at få folk ud af fattigdom, men det kræver, at man stoler på folk og giver dem en chance til.

Øvrige ideer

Bryd den sociale arv tidligt

En tidlig indsats kan forhindre social arv i at føre til fattigdom.

Unge tilbringer allermest tid i uddannelses- og daginstitutioner. Det er allerede her, det offentlige skal sætte ind, hvis den sociale arv skal brydes.

Udsatte-råd: Fra kan til skal

Deltagerne foreslår at gøre det obligatorisk for kommunerne at nedsætte udsatte-råd.

I de kommuner, der har udsatte-råd, oplever man langt større lydhørhed over for de fattiges situation. Det giver også en lokal forståelse for fattigdomsproblemerne og –bekæmpelsen. I dag er det frivilligt, om kommunen vil nedsætte et sådant råd.

Flere skæve boliger

Alternativ motivation for kommuner til at søge om puljemidler til skæve boliger.

Der er afsat midler til oprettelse af såkaldte skæve boliger, men ingen kommuner søger dem på grund af frygten for, at der følger sociale problemer med. Hvis de skæve boliger skal blive til noget, kræver det alternative incitament for kommunerne.

Lov lidt mindre – hold lidt mere

Fokusér socialpolitikken på de nødvendige basale fornødenheder og sørg for, at de så altid er tilgængelige.

Mange i fattigdom oplever, at socialpolitik alt for ofte er guldrandede løfter uden hold i virkeligheden. Mange bliver tilbudt mere, end de har brug for, men får til gengæld reelt mindre, end de bliver lovet.

Adgang til PC

Tilbyd adgang og vejledning til computere.

Hele systemet forventer, at den enkelte har adgang til en computer. Det er nødvendigt med adgang til en PC – også selvom man lever i fattigdom og ikke har råd til at anskaffe sig en personligt. Derfor er det nødvendigt med lettere adgang til flere computere i det offentlige rum.

Anerkend det frivillige arbejde

Lad frivilligt arbejde tælle som kvalifikation i forhold til både uddannelsesforløb og aktivering.

Mange udsatte har på trods af deres situation både lysten og viljen til at hjælpe andre bl.a. gennem frivilligt arbejde. Alligevel mener mange, at de bliver jagtet rundt i aktivering osv. Hvis man har et arbejde, er frivilligt arbejde et stort plus på CV'et, men de arbejdsløse oplever, at deres bidrag til samfundet og de kompetencer, de erhverver sig, ikke bliver anerkendt i systemet. Det offentlige må være på omdrejning med praksis i det private erhvervsliv.

Arbejdsdeling

Hvis man lavede mere fleksible arbejdstider og gav mulighed for mere ferie uden for industriferien, kunne arbejdet fordeles mellem flere hænder.

Det nytter ikke noget at ville sende folk i arbejde, når der ikke er noget arbejde at få. Samtidig er der mange, der ikke kan håndtere en fuld arbejdsuge og trænger til at afstresse. Ved at fordele arbejdet får man både færre arbejdsløse og mindre stress!

Fattigdomslære

Undervis i gæld, privatøkonomi og livet på kanten af samfundet i folkeskolen.

Deltagerne mener ikke, at unge i dag ved, hvad fattigdom indebærer, eller hvordan man bliver ramt af det. De ved heller ikke nok om privatøkonomi til at vide, hvornår de selv er på vej ud i fattigdom. Ved at undervise i fattigdom og privatøkonomi allerede i folkeskolen kan man både ruste de unge bedre til deres fremtid og skabe forståelse for mennesker, der er ramt af fattigdom.

Eftermiddagsskole

Lav eftermiddagshold fra kl. 15.00-20.00 på ungdomsuddannelserne.

Mange unge har svært ved at stå tidligt op om morgenen og ved at koncentrere sig om formiddagen, og det kan lede til både stort fravær og frafald på ungdomsuddannelserne. Det kunne forhindres ved at lave eftermiddagshold.

Fællesspisning i opgangen

Naboskabet kunne styrkes ved støtte til spisefællesskaber i socialt udsatte boligområder.

Et godt naboskab kan både fange de tidlige signaler, når det er ved at gå galt, men også give den støtte, der skal til, for at komme igennem en krise. Naboskabet kan styrkes gennem tiltag som fællesspisning i opgangen.

Henvisninger

„**Årsrapport for udsatteområdet – kladden til en ny forståelse**“,
LVS og SVID, 2011

„**En dansk fattigdomsgrænse**“,
Rådet for Socialt Udsatte m.fl, 2010

„**Fattigdommens mange ansigter**“,
Publikation udgivet i forbindelse med alternative konferencer mod fattigdom
og social eksklusion, EAPN, 2010

„**Social innovation. What it is, why it matters and how it can be accelerated**“,
Geoff Mulgan, The Young Foundation, 2007

” Det kan overhovedet ikke betale sig for mig at få et job. Der bliver trukket 40-50 procent af min nettoudbetaling til rude-kuverterne.“

” Jeg har råd til mad, men jeg har ikke råd til selvværd!“

” Man føler sig pisset på, når man kommer og venter en time, og der så sidder en sagsbehandler og kun kan ens CPR-nummer.“

” Jeg har ikke råd til at have andre i mit liv.“

” Folk på gaden er der ikke, fordi de er misbrugere – de er misbrugere, fordi det er nødvendigt at dulme følelserne for at holde det liv ud.“

” Jeg blev nødt til at flytte fra min kone for at vi kunne have råd til, at hun beholdt lejligheden. Besøger jeg hende for tit, er det social svindel. Det er hårdt, at fattigdommen skal koste et ægteskab.“

” Tak for i dag...”, sagde sagsbehandleren og gav mig hånden og fortsatte,, ...og husk, at vi til enhver tid kan tage dine børn fra dig.“